

Juryrapport Hugues Boekraad bij Prijs voor de Kunstcritiek

Het is geen feestelijk begin van deze prijsuitreiking, maar de jury wil het toch gezegd hebben: in de aanloop naar de Prijs voor de Kunstcritiek vond zij het moeilijk om een groslijst van goede kandidaten samen te stellen. De jury constateert dat er, naast de aanwezigheid van een aantal goede kunstcritici, tegenwoordig vooral veel journalistiek wordt bedreven. Er zijn veel auteurs die niet verder gaan dan het signaleren en beschrijven van recente werken in de kunst, vormgeving en architectuur. Te zelden komen zij toe aan het schrijven van goed onderbouwde teksten waarin zij stelling nemen en het werk toetsen aan een historische, theoretische context. Het is een teken aan de wand dat musea voor catalogusteksten tegenwoordig overwegend uitwijken naar buitenlandse auteurs. Vooral ook spreekt de commissie haar zorgen uit over het gebrek aan nieuwe aanwas van kunstcritici. Blijkbaar heeft het vak te weinig aantrekkingskracht, al is het maar om financiële redenen: auteurs en critici worden helaas slecht betaald.

Dit alles doet niets af aan de overtuiging en het enthousiasme waarmee de jury deze Prijs voor de Kunstcritiek toekent aan Hugues Boekraad. Integendeel, het oeuvre van deze ontwerpcriticus stijgt ver uit boven de zojuist geschetste situatie.

Hugues Boekraad is vooral bekend als beschouwer van grafische vormgeving. Na zijn carrière als uitgever bij het mede door hem opgerichte SUN, debuteerde hij in 1987 als ontwerpcriticus. De teksten die hij in dat jaar schreef voor de catalogus *Holland in Vorm* vielen op door de geconcentreerde wijze waarop Boekraad de oeuvres van de ontwerpers probeerde te doorgronden. Vele publicaties volgden, o.a. de catalogus over Henryk Tomaszewski (1991), de bekende monografie Mode en Module over Wim Crouwel (1997) en – een recent voorbeeld – de bijzondere publicatie over de franse ontwerper Pierre Bernard (2006). Daarnaast gaf hij jarenlang les, eerst op de Jan van Eyck Academie in Maastricht, daarna op de Academie St. Joost, waar hij tot 2006 lector Visuele Rhetorica was.

De jury prijst de wijze waarop Boekraad's analyses tot stand komen: hij probeert de oeuvres van ontwerpers daadwerkelijk te doorgronden, concentreert zich op de theorie en weet de lezer steeds te verrassen met interessante invalshoeken. Hij is een creatieve denker met een grote ambitie; een theoreticus die de lezer én meer achtergrondkennis geeft én nieuw inzicht. Bovendien neemt hij altijd stelling. Boekraad's marxistische houding uit de jaren zeventig is in zijn teksten geabstraheerd tot scherpe analyses waarin hij wijst op maatschappelijke actoren en de manier waarop de ontwerper zich daartoe verhoudt. Hij laat zien hoe je als grafisch vormgever het maatschappelijk democratiseringsproces kunt bevorderen. Alle posities die je als vormgever kunt innemen, heeft hij uiterst scherp geanalyseerd. Door deze bijzondere benadering is Hugues Boekraad erg belangrijk geweest voor de ontwikkeling van het vak en de invloed die dat nog altijd heeft op de huidige generatie grafisch ontwerpers. Nederland staat al decennia lang bekend om de rol van de grafische vormgeving, het auteurschap van vormgevers, de betrokkenheid bij de inhoud. Dat is mede aan Boekraad te danken. Ook in de huidige discussie over de verantwoordelijkheden van ontwerpers speelt hij nog altijd een rol. Hij wijst hen erop dat zij zich niet te dienstbaar moeten opstellen ten aanzien van de opdrachtgever, maar ook niet te ijdel moeten zijn.

Opvallend is dat - zeker nu nog - alle grafisch vormgevers Boekraads teksten lezen en zijn belang erkennen, of zij het nu met hem eens zijn of niet. Ook dat is prijzenswaardig: het feit dat Boekraad's teksten altijd geschreven worden in duidelijk taal en toegankelijk zijn voor de groep waar hij over schrijft. Bovendien straalt de liefde voor het vak van alle pagina's af. Boekraad is ten alle tijden een hartstochtelijk betrokken criticus die in staat is om dicht op de huid van zijn onderwerpen te kruipen. Tenslotte spreekt de jury nog haar waardering uit voor

de wijze waarop Boekraad de discussie over grafische vormgeving over de grens van het vak heeft getrokken door bijvoorbeeld ook poëzie, literatuur en de openbare ruimte er bij te betrekken.

Juist in deze periode vindt de jury het van uiterst belang om de geëngageerde en invloedrijke benaderingswijze van Hugues Boekraad te bekronen met de Prijs voor de Kunstkritiek 2007.